

de Bruxelles i gotisk, tilsodet majestæt. Fra universitetets vinduer kan man også se flagklædte altaner. Det irriterer manden, jeg er kommet for at besøge: Claude Javeau, professor emeritus og tidligere leder af det sociologiske fakultet.

»Det er en romantisk fantasi med de flag. Hvad er det for et Belgien, de taler om?«, siger han. »Hvis Belgien var en person, ville vedkommende være under permanent behandling på den intensive afdeling. Det sker selvfølgelig, at folk overlever den slags. Man kan aldrig vide. Men på længere sigt er chancerne ikke gode, vel?«.

Professorens rodede kontor for enden af en slidt universitetsgang vidner om en menneskealder som en af det fransktalende Belgiens førende samfundsanalytikere. Han har skrevet tykke bøger om det splittede lands dårligdomme, selvmodsigelser og tragedier.

Som myndighedernes afmagt i sagen om den pædofile barnemorder Marc Dutroux, der i 1996 gjorde Belgien berygtet verden over og sendte 300.000 borgere på gaden i Bruxelles, hvor de krævede en reform af et korrupt og ineffektivt retssystem. Set på afstand virker Belgien nogle gange som et morads af korruption og bureaukratisk inkompetence, der næsten ikke er til at fatte. Men man behøver ikke at spørge, hvorfor så meget går galt her i Europas hjerte, mener Claude Javeau.

»Det rigtige spørgsmål er, hvorfor der trods alt er så meget, der stadig fungerer. Det er takket være belgiernes klogskab. De har for længst opgivet politikerne og myndighederne, hvis de nogensinde har troet på dem«, siger han.

For 11 år siden, midt under Dutrouxskandalen, sagde Claude Javeau til mig, at Belgien næppe ville eksistere mere i år 2000. I dag hævder han uforstyrret og med en typisk belgisk sans for det absurde, at han har »endnu mere ret end før«.

»Belgien er et kunstigt land, som ganske naturligt og uundgåeligt glider i retning af sit endeligt«, siger han og minder om den franske elite, der blev fanget her efter Napoleons nederlag ved Waterloo i 1815. Det var dem, der førte an i den revolution, der smed den nederlandske hær ud og ledte til skabelsen af den første belgiske stat femten år senere.

Landet blev skabt af to sprogområder og accepteret af de europæiske stormagter for at omskabe de belgiske slagmarker til en bufferzone og svække Holland. De fleste almindelige mennesker havde ingen del i den beslut-

Dilemma

Hønen: »Skilsmisse eller ikke skilsmisse?«.

Løven: »Hvad med, at vi b..... lidt først?«.

Tegning: Pierre Kroll

Diagnose

Tegneren og satiriker Pierre Kroll kalder sit land et »psykologisk tilfælde« af skizofreni.

Foto: Frédéric Raevens

ning – uanset om de var flamlændere eller valloner.

Professoren betragter konstruktionen som en slags tidsindstillet bombe, fordi den fransktalende elite fra begyndelsen dominerede alt, mens kimen til et oprør langsomt voksede mellem de flamske bønder mod nord.

I sidste halvdel af det tyvende århundrede døde Valloniens rigdom så ud sammen med sværindustrien og kulminerne, mens Flandern skabte deres egen moderne serviceindustri og velstand. Lige siden har den udvikling trukket de to regioner fra hinanden.

Det er ikke, fordi professor Javeau har noget ønske om at hjælpe nutidens flamske separatister med at splitte landet ad. Han kan sådan set ikke se, hvorfor skilsmissen skal forceres, når en del af samlevet som for eksempel udenrigspolitikken, forsvaret eller sundhedssektoren stadig fungerer glimrende og for eksempel har givet belgierne de korteste hospitals-ventelister i EU.

Men hans holdning – som efterhånden breder sig i Vallonien og Bruxelles – er, at Flandern uundgåeligt udvikler sig i en anden retning end resten af landet. Og at flamlænderne vil 'hævne' deres tidligere status som lillebror.

»Så jeg er ret sikker på, at Belgien dør, før jeg gør«, siger Claude Javeau. »Men så finder vi nok også ud af det«.

Halvvejs ude på gangen ligger den gamle professor mig sin seneste bog. Den handler slet ikke om Belgien. Men hedder ironisk nok 'Mourir' – 'At dø'.

*Og alle disse mænd,
der er vore brødre
I en grad så det ikke
længere forbløffer os
At de sønderriver os
afkærlighed
Men at se en ven græde ...*

Jacques Brel, 'Voir un ami pleurer', 1977

Hvis Belgien var et ægtepar, så ville der være behov for seriøs parterapi i øjeblikket. Et par dage efter at ægteparret Van Ommeslaeghe hængte deres flag ud på altanen, brændte flamske aktivister landets trefarvede symbol af på gaden få kilometer væk i Bruxellesforstaden Rhode-Saint-Genèse.

Protesten skete i en af de flamske randkommuner, der omkranser hovedstaden, og som i tidens løb har fået et flertal af fransktalende indbyggere – mange af dem i øvrigt eurokrater og andre udlændinge. Hvert år i september kører flamlændere på organiseret cykeltur rundt om hele Bruxelles for at demonstrere, at hovedstaden måske nok er overvejende fransktalende, men den er og bliver en enklave i Flandern.

I år synes også disse protester at fortsætte. Demonstranterne tog videre fra Rhode-Saint-Genèse til Waterloo, hvor de for foden af monumentet over Napoleons nederlag plantede Flanderns flag: en sort brølende løve på gul baggrund.

De symbolske handlinger øger for hver dag det næsten umenneskelige pres på den mand, der nu på femte måned prøver at forhandle sig til rette som leder af en ny føderal regering.

Yves Leterme kunne ellers godt ligne den rigtige mand til det noget nær umulige job: Den tidligere ministerpræsident for delstaten Flandern er født i landsbyen Wervik, lige ved grænsen til Frankrig, i regionen Westhoek ud mod den belgiske kyst – som flamlænderne naturligvis kalder den flamske kyst. Yves Leterme er perfekt tosproget og synes at have det flade lands forpinte historie i blodet. Han »voksede op på en slagmark og spillede bold på en militærkirkegård«, som der stod i et portræt forleden.

Den konservative kristendemokrat Leterme var den store vinder af valget i Flandern, med næsten 800.000 personlige stemmer. Men i Vallonien og Bruxelles vandt de fransktalende liberale, og forsøget på at samle en rent borgerlig regering har udviklet sig til et mareridt.

I et stadig mere selvhævdende Flandern sikrede Yves Leterme sig valgsejren ved at indgå i valgforbund med det lille separatistparti N-VA, som nu holder ham fast på løfter om mere selvstændighed. Fransktalende medier har for længst udnævnt Leterme til en »omvændende katastrofe«, fordi den kejtede flamske leder taler åbenlyst om reformer af forbundsstaten. Den slags plejer at være tabu for en mand, der har ambitioner om at blive chef for hele landet.

Han har også har gjort sig uheldigt bemærket ved på nationaldagen at stå foran det flamske flag og synge Frankrigs nationalsang 'Marseillaisen' i stedet for den belgiske 'La Brabançonne'. Ligesom han for nylig i et ung-

